

LIETUVOS RESPUBLIKOS LYGIŲ GALIMYBIŲ KONTROLIERIUS

SPRENDIMAS

DĖL GALIMOS DISKRIMINACIJOS SOCIALINĖS PADĖTIES PAGRINDU UAB „DIGINET LTU“ TEIKIANT PASLAUGAS TYRIMO

2019 m. gruodžio 9 d. Nr. (19)SN-188)SP-119

Vilnius

Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyboje (toliau – Tarnyba) 2019 m. spalio 29 d. gautas pareiškėjo V. V¹. (toliau – Pareiškėjas) skundas dėl galimos diskriminacijos socialinės padėties pagrindu paslaugų teikimo srityje.

Pareiškėjas nurodė, jog UAB „Diginet LTU“ (toliau – Bendrovė), teikdama parduodamų naudotų automobilių skelbimų platinimo tinklalapyje www.autoplius.lt (toliau – Tinklapis) paslaugas (toliau – Paslaugos), nustato skirtingas, priklausomai nuo parduodamo turto vertės, Paslaugų kainas. Pareiškėjas pateikia duomenis, jog skelbimo, kuriuo siūlomas 1000 eurų vertės automobilis, 30 dienų platinimo kaina fiziniams asmenims – 7,99 Eur. Tokios pat Paslaugos kaina parduodant 10001 euro vertės automobilį – 20,99 Eur, o 16 000 eurų vertės – 25,99 Eur. Pareiškėjas mano, jog tokia Bendrovės Paslaugų kainodara diskriminuoja Paslaugos gavėjus dėl jų socialinės padėties.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo 30 straipsnio 1 ir 2 dalimis, 2019 m. lapkričio 11 d. raštu Nr. (19)SN-188)S-677 Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė, pavaduojanti lygių galimybių kontrolierių, Milda Vainiutė kreipėsi į Bendrovės administraciją prašydama pateikti motyvuotus paaiškinimus ir atsakyti į klausimus: ar Bendrovės Paslaugų kaina skiriasi priklausomai nuo pardavėjo nurodomos parduodamo automobilio kainos? Jei taip, paprašyta nurodyti kodėl ir pateikti tokios kainodaros sudarymo principus (taisykles); ar nustatant Paslaugų kainą yra atsižvelgiama į aplinkybes, susijusias su nuosavybės teisėmis į parduodamą automobilį; į kokias aplinkybes atsižvelgiama nustatant tokios pat Paslaugos (pagal apimtį ir trukmę) skirtingus įkainius,

Taip pat paprašyta pateikti kitą su tyrimo esme susijusią reikšmingą informaciją bei įrodymus.

---

¹ Pareiškėjo vardas ir pavardė Tarnybai žinomi.

Lygių galimybių kontrolierius

n u s t a t ė:

2019 m. lapkričio 21 d. Tarnyboje gautas Bendrovės 2019 m. lapkričio 20 d. paaiškinimas „UAB Diginet LTU motyvuoti paaiškinimai“ (toliau – raštas), kuriuo informuojama, jog tinklalapyje www.autoplius.lt (toliau – Tinklapis) teikiamų mokamų paslaugų įkainiai priklauso ir nuo parduodamo objekto kainos. Rašte pabrėžiama, jog mokamų paslaugų įkainio dydis taip pat priklauso ir nuo kitų aplinkybių (mobiliojo ryšio paslaugų operatoriaus įkainių, skelbimo kategorijos ir kt.).

Bendrovė atkreipia dėmesį, jog parduodamo automobilio skelbimo talpinimas Tinklapyje savo esme yra asmeniui teikiama tarpininkavimo sudarant automobilio pirkimo–pardavimo sutartį paslauga. Pažymima, jog atlyginimo už tarpininkavimo paslaugų teikimą skaičiavimas nuo suteiktų paslaugų vertės yra įprasta komercinė praktika rinkoje.

Raštu nurodoma, jog parduodamų Paslaugų kainodara (nuo 2019 m. lapkričio 5 d.) sudaryta tokia tvarka:

- kai parduodamo automobilio kaina iki 1500 Eur – 7,99 Eur;
- kai parduodamo automobilio kaina 1 500–2 000 Eur – 11,99 Eur;
- kai parduodamo automobilio kaina 2 000–3 000 Eur – 13,99 Eur;
- kai parduodamo automobilio kaina 3 000–4 000 Eur – 14,99 Eur;
- kai parduodamo automobilio kaina 4 000–5 000 Eur – 15,99 Eur;
- kai parduodamo automobilio kaina 5 000–6 000 Eur – 17,99 Eur;
- kai parduodamo automobilio kaina 6 000–8 000 Eur – 18,99 Eur;
- kai parduodamo automobilio kaina 8 000–15 000 Eur – 19,99 Eur;
- kai parduodamo automobilio kaina 15 000–20 000 Eur – 22,99 Eur;
- kai parduodamo automobilio kaina 20 000–100 000 Eur – 25,99 Eur.

Bendrovė rašte pažymi, jog Paslaugos yra teikiamos visiems asmenims, nepriklausomai nuo aplinkybių, susijusių su nuosavybės teisėmis į parduodamą automobilį. Taikomas tik draudimas siūlyti objektą, kuris yra parduotas arba kuriuo disponuoti neturima teisės. Atkreipiamas dėmesys, kad Paslaugų kaina yra siejama su pardavimo objektu, o ne su Paslaugų gavėjo socialine padėtimi, kadangi parduodamas automobilis neprivalo būti Paslaugų gavėjo nuosavybė. Be to, parduodamo automobilio vertė, Bendrovės nuomone, negali apibrėžti fizinio asmens socialinės padėties.

Pažymima, jog Bendrovės teikiamų mokamų paslaugų įkainiai ir Bendrovės paslaugų teikimo sąlygos, jei tai yra teikiamos tokios pat pagal apimtį, trukmę ir parduodamo objekto vertę paslaugos, yra vienodi visiems vartotojams.

Lygių galimybių kontrolierius

k o n s t a t u o j a:

Skundo tyrimo metu buvo vertinama, ar Bendrovė, nustatydamas skirtingas, priklausomai nuo parduodamo turto vertės, teikiamų Paslaugų kainas, nepažeidžia Lygių galimybių įstatymo 8 straipsnio 1 punkto nuostatų, pagal kurias, įgyvendindamas lygias galimybes, prekių pardavėjas, gamintojas ar paslaugų teikėjas, nepaisydamas *inter alia* socialinės padėties, privalo visiems vartotojams sudaryti vienodas sąlygas gauti tokius pačius gaminius, prekes ir paslaugas, įskaitant aprūpinimą būstu, ir taikyti vienodas apmokėjimo sąlygas ir garantijas už tokius pačius ir vienodos vertės gaminius, prekes ir paslaugas. Socialinė padėtis šiuo įstatymu apibrėžiama kaip fizinio asmens įgytas išsilavinimas, kvalifikacija ar mokymasis ir studijos mokslo ir studijų institucijose, turima nuosavybė, gaunamos pajamos, teisės aktuose nustatytos valstybės paramos poreikis ir (arba) kiti su asmens finansine (ekonomine) padėtimi susiję veiksniai (Lygių galimybių įstatymo 2 str. 8 dalis).

Jungtinių Tautų bei Europos Sąjungos, taip pat nacionaliniuose teisės aktuose diskriminacija reiškia teisių sumažinimą, suvaržymą ar atėmimą tam tikrai kategorijai žmonių dėl kokių nors asmens požymių. Diskriminacija suvokiama kaip asmenų lygybės principo pažeidimas, kai asmeniui ar asmenų grupei yra sukuriamos mažiau palankios sąlygos, taikomi skirtumai, išimtys, apribojimai ar teikiamas pranašumas, lyginant su kitais asmenimis, esančiais toje pačioje ar tokioje pačioje situacijoje.

Remiantis Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 9 dalimi, tiesioginė diskriminacija – tai elgesys su asmeniu, kai lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu jam taikomos mažiau palankios sąlygos, negu panašiomis aplinkybėmis yra, buvo ar būtų taikomos kitam asmeniui. Pagal Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 5 dalies nuostatas, netiesioginė diskriminacija apibūdinama kaip veikimas ar neveikimas, teisės norma ar vertinimo kriterijus, akivaizdžiai neutrali sąlyga ar praktika, kurie formaliai yra vienodi, bet juos įgyvendinant ar pritaikant atsiranda ar gali atsirasti faktinis naudojimosi teisėmis apribojimas arba privilegijų, pirmenybės ar pranašumo teikimas lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu, nebent šį veikimą ar neveikimą, teisės normą ar vertinimo kriterijų, sąlygą ar praktiką pateisina teisėtas tikslas, o šio tikslo siekiama tinkamomis ir būtinomis priemonėmis.

Pagal Lygių galimybių įstatyme įtvirtintą diskriminacijos sąvoką, tiriant diskriminacijos fakto buvimą ar nebuvimą siekiama nustatyti, ar tam tikras elgesys, teisės norma, praktika galėtų tam tikrą

asmenį dėl tam tikro asmens tapatybės požymio, t. y., aptariamam atveju – dėl socialinės padėties, priversti atsidurti mažiau palankioje padėtyje nei kitas asmuo, neturintis šio požymio.

Lygių galimybių įstatymo 4 straipsnyje įtvirtinta įrodinėjimo pareigos paskirstymo tvarka nagrinėjant lygių galimybių principo pažeidimo atvejus, t. y., teismuose ar kitose kompetentingose institucijose nagrinėjant fizinių, juridinių asmenų, kitų organizacijų ir jų padalinių skundus, pareiškimus, prašymus, pranešimus ar ieškinius dėl diskriminacijos lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu, pareiškėjui nurodžius aplinkybes, leidžiančias daryti prielaidą dėl tiesioginės ar netiesioginės diskriminacijos buvimo, preziumuojama, kad tiesioginės ar netiesioginės diskriminacijos, priekabiavimo ar nurodymo diskriminuoti faktas buvo. Skundžiamas asmuo turi įrodyti, kad lygių galimybių principas nebuvo pažeistas.

Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintas pamatinis asmenų lygybės principas. Konstitucijos 29 straipsnyje skelbiama, jog įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms ar pareigūnams visi asmenys lygūs; žmogaus teisių negalima varžyti ir teikti jam privilegijų dėl lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų. Aiškindamas Konstitucijos 29 straipsnio nuostatas, Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad konstitucinis visų asmenų lygybės principas, kurio turi būti laikomasi ir leidžiant įstatymus, ir juos taikant, ir vykdant teisingumą, įpareigoja vienodus faktus teisiškai vertinti vienodai ir draudžia iš esmės tokius pat faktus savavališkai vertinti skirtingai, kad konstitucinis visų asmenų lygybės principas reiškia žmogaus prigimtine teisę būti traktuojamam vienodai su kitais, įtvirtina formalią visų asmenų lygybę, taip pat kad asmenys negali būti diskriminuojami arba kad jiems negali būti teikiama privilegijų (Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimas).

Konstitucinis Teismas 2004 m. gruodžio 13 d. nutarime taip pat konstatavo, kad konstitucinis asmenų lygybės principas nepaneigia pačios galimybės skirtingai traktuoti žmones atsižvelgiant į jų statusą ar padėtį (Konstitucinio Teismo 2003 m. gruodžio 30 d. nutarimas).

Tyrimo metu nustatyta, jog, pagal „Naudojimosi autoplius.lt taisyklių“² (toliau – Taisyklės) 3.3 punktą, Bendrovės mokamų Paslaugų kaina priklauso nuo Paslaugų plano, skelbimo rodymo laiko, skelbimo kategorijos, taip pat nuo to, ar Paslaugų gavėjas pageidauja papildomų paslaugų. Atkreiptinas dėmesys, jog skundo Tarnybai pateikimo metu Paslaugų kainos Tinklalapyje nebuvo nurodytos, buvo skelbiama, jog konkrečios paslaugos kaina yra nustatoma individualiai, užpildant skelbimo duomenis Tinklalapyje³. Skundo nagrinėjimo metu Taisyklės buvo papildytos ir šio sprendimo surašymo metu Tinklalapyje yra skelbiamas visas Paslaugų kainoraštis⁴. Pagal Taisyklių

² <https://autoplius.lt/informacija/taisykles>.

³ <https://autoplius.lt/informacija/dazniausiai-uzduodami-klausimai#faq12>.

⁴ <https://autoplius.lt/informacija/kainorastis/>.

2.7.2 punktą, Paslaugų gavėjams draudžiama skelbimo komentaruose nurodyti kitą kainą nei ta, kuri nurodyta pagrindinėje informacijoje. arba kainą, kuri neatitinka realios rinkos vertės.

Rašte Bendrovė atkreipia dėmesį, jog parduodamo automobilio skelbimo talpinimas Tinklapyje savo esme yra asmeniui teikiama tarpininkavimo sudarant automobilio pirkimo–pardavimo sutartį paslauga. Taip pat rašte pažymima, jog atlyginimo už tarpininkavimo paslaugų teikimą skaičiavimas priklausomai nuo suteiktų paslaugų vertės yra įprasta komercinė praktika rinkoje.

Šis Bendrovės argumentas vertintinas kritiškai dėl kelių priežasčių.

Visų pirma, tarpininkavimo paslaugomis įprastai laikomos komercinio atstovavimo sutarčių pagrindu teikiamos paslaugos⁵ arba paslaugos, kuomet daiktai parduodami per tarpininką, pavyzdžiui, aukciono vedėją⁶. Tokio pobūdžio santykiuose, apmokant už suteiktas paslaugas, yra būdinga taikyti komisinį mokestį, t. y. tam tikrą, sutartyje nustatytą, procentinį mokestį, priklausančią nuo sandorio arba jo dalies sumos. Nagrinėjamu atveju Bendrovė taiko mokestį už Paslaugas nepriklausomai nuo to, ar Paslaugos gavėjas pardavė skelbimu siūlomą automobilį ar ne. Taigi akivaizdu, jog Paslaugų esmę sudaro ne tarpininkavimas sudarant pirkimo–pardavimo sutartį, o informacijos apie parduodamą automobilį platinimas Tinklapyje.

Atkreiptinas dėmesys, jog Bendrovės Tinklapyje nemokamai teikiamos papildomos paslaugos (skelbimų paieška, automobilių apžvalgos, kredito įstaigų pasiūlymai ir kt.) yra prieinamos visiems Tinklapyje naudotojams ir negalėtų būti laikomos išimtinai tik tarpininkavimo tarp pirkėjo ir pardavėjo santykių dalimi.

Antra, pagal Taisyklių 1.5 punktą, Bendrovė tik teikia technines priemones informacijos patalpiniui Tinklapyje ir nėra jokių asmenų atstovas ar agentas, suinteresuotoji šalis ar tarpininkas.

Pabrėžtina, jog Bendrovės veiksmų, nustatant Paslaugų kainas, vertinimas dėl jų atitikties Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 1.137 straipsnyje įtvirtintiems civilinių teisių įgyvendinimo principams nepriklauso lygių galimybių kontrolieriaus kompetencijai.

Tyrimo metu nustatyta, jog Bendrovė už Paslaugų teikimą yra nustačiusi skirtingas, priklausomai nuo parduodamo automobilio vertės, kainas. Papildomi mokesčiai Paslaugų gavėjams gali būti taikomi dėl kitų paslaugų teikėjų (pvz., mobiliojo ryšio paslaugų operatoriaus) nustatytų skirtingų įkainių. Pabrėžtina, jog Paslaugos vienodomis sąlygomis yra teikiamos tiek parduodamų automobilių savininkams, tiek nuosavybės teisės į parduodamą turtą neturintiems asmenims. Bendrovė taiko tik draudimą siūlyti pirkti objektą, kuriuo neturima teisės disponuoti. Bendrovės Paslaugų kaina yra siejama su pardavimo objekto verte, o ne su Paslaugų gavėjo socialine padėtimi,

⁵ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus 2018 m. balandžio 13 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-152-313/2018.

⁶ Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.419 str.

kadangi parduodamas automobilis neprivalo būti Paslaugų gavėjo nuosavybė. Be to, parduodamo automobilio vertė negali savaime apibrėžti fizinio asmens (pardavėjo) socialinės padėties.

Įvertinus išdėstytas aplinkybes konstatuotina, kad parduodamo naudoto automobilio vertė (kaina) nagrinėjamu atveju negali būti prilyginama turimai nuosavybei (jos vertei), kaip vienam iš Paslaugų gavėjo socialinę padėtį apibrėžiančių kriterijų. Dėl minėtos priežasties Bendrovės veiksmai nustatant Paslaugų kainas negali būti vertinami dėl jų atitikties Lygių galimybių įstatymo 8 straipsnio 1 punkto nuostatomis.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, bei vadovaudamasi Lygių galimybių įstatymo 16 straipsniu, 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu ir 29 straipsnio 4 dalimi,

Lygių galimybių kontrolierius

n u s p r e n d ž i a:

1. Nutraukti tyrimą Nr. (19)SN-188, kadangi skunde nurodytų aplinkybių tyrimas nepriklauso lygių galimybių kontrolieriaus kompetencijai.
2. Su sprendimu supažindinti Pareiškėją ir Bendrovės administraciją.

Sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka Vyriausiajai administracinių ginčų komisijai (Vilniaus g. 27, 01119 Vilnius) arba apygardos administraciniam teismui.

Lygių galimybių kontrolierė

Agneta Skardžiuvienė